

ΝΕΑΝΙΣΚΟΙ, ΙΣΧΥΡΟΙ ΕΣΤΕ

Μητροπολίτη
Κωνσταντίας – Άμμοχώστου
κ. Βασιλείου

Είσαγωγικά.

Θὰ ἤθελα νὰ εὐχαριστήσω γιὰ τὴν πρόσκληση νὰ συμμετάσχω καὶ ἐγὼ μὲ τὴν καταληκτικὴ ὁμιλία στὴ σημαντικὴ ἐκδήλωση «**Εβδομάδας Πολιτισμοῦ καὶ Βιβλίου**» ποὺ ὁργανώθηκε ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ. Χαίρομαι γιὰ τὸν περασμένο χρόνο πρῶτῃ ἢ Ἱερὰ Μητρόπολη Κωνσταντίας – Ἀμμοχώστου ἀνέλαβε τὴν πρωτοβουλία τῆς διοργάνωσης τῆς 1^{ης} Διεθνοῦς Ἐκθέσεως Βιβλίου Ἀμμοχώστου, ἡ ὁποία στέφθηκε μὲ ἐπιτυχία πέρα τῶν προσδοκιῶν μας, μὲ πρῶτο καὶ σημαντικότερο ἐπίτευγμα τὴν ἐπαφὴ ἀρκετῶν χιλιάδων νέων μὲ τὴν Ἐκκλησία, ἀλλὰ καὶ μὲ τὸ βιβλίον.

Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἔτοιμη νὰ ἐπαναλάβει τὸ ψαλμικόν: οὐ «δώσω ὕπνον τοῖς ὀφθαλμοῖς μου καὶ τοῖς βλεφάροις μου νυσταγμὸν καὶ ἀνάπαυσιν τοῖς κροτάφοις μου» (Ψαλμ. 131:4), διατυπώνοντας ἔτσι τὴν ἀγωνία καὶ τὴν ποιμαντικὴ φροντίδα τῆς γιὰ τοὺς νέους. Δεῖγμα ἀποτελεῖ καὶ ἡ παροῦσα ἐκδήλωση ἀφιερωμένη στοὺς νέους. Εἶναι γεγονός ὅτι ἡ ποιμαντικὴ τῆς Ἐκκλησίας στρεφόταν πάντοτε μὲ ζωηρὸ ἐνδιαφέρον πρὸς τοὺς νέους, γιὰ τὴν κατὰ Χριστὸν παιδεία ἀποτελεῖ τὴ βάση καὶ τὴν προϋπόθεση τῆς πνευματικῆς ἐνηλικίωσης κάθε ἀνθρώπου. Ἔτσι, ὁ ἀπόστολος Παῦλος γράφει γιὰ τὴν πνευματικὴ ὁλοκλήρωση τοῦ ἀνθρώ-

που, πού είναι ἔργο τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ὅτι ἀποσκοπεῖ: «πρὸς καταρτισμὸν τῶν ἁγίων εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, μέχρι καταντήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ» (Ἐφ. 4:12-13).

Τὸ θέμα ποὺ καλοῦμαι νὰ ἀναπτύξω εἶναι ἐμπνευσμένο ἀπὸ τὸ ἀκόλουθο κείμενο τῆς Α΄ Καθολικῆς Ἐπιστολῆς τοῦ εὐαγγελιστῆ Ἰωάννη.

«Γράφω ὑμῖν, τεκνία. Ὅτι ἀφένονται ὑμῖν αἱ ἁμαρτίαι διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ. γράφω ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς. γράφω ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι νενικήκατε τὸν πονηρόν. ἔγραψα ὑμῖν, παιδία, ὅτι ἐγνώκατε τὸν Πατέρα. ἔγραψα ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς. **ἔγραψα ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι ἰσχυροὶ ἐστε καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐν ὑμῖν μένει καὶ νενικήκατε τὸν πονηρόν**» (Α΄ Ἰω. 2:12-14).

Θέλω ἀπὸ τὴν ἀρχὴ νὰ διευκρινίσω ὅτι ἐρμηνευτικὰ δὲν εἶναι βέβαιο πὼς τὸ συγκεκριμένο κείμενο τῆς Α΄ Ἰω. 2:14 ἀναφέρεται κατὰ κυριολεξία στοὺς νέους. Ἡ χρῆση τῶν ὄρων «τεκνία», «πατέρες», «νεανίσκοι» ἀποτελεῖ περισσότερο συμβολικὸ σχῆμα, μέσα ἀπὸ τὸ ὁποῖο θέλει νὰ φανερώσει, ἀφ' ἑνὸς μὲν τὴ στενὴ σχέση ποὺ ἔχουν ὅλα τα μέλη τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὸν Χριστό, ἀφ' ἑτέρου δὲ μεταξύ τους. Τὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας εἶναι εἴτε «τεκνία» ὡς πρὸς τὴν πίστη εἴτε «νεανίσκοι» εἴτε «πατέρες». Γι' αὐτό, ἄλλωστε, προβάλλονται οἱ εὐαγγελικὲς ἀρχὲς α) τῆς ἀλήθειας τῆς πίστεως, β) τῆς ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν, γ) τῆς εὐαγγελικῆς ἀρχῆς τῆς ἀγάπης καὶ δ) τῆς βεβαιότητος γιὰ τὴν ἀλήθεια τῆς θείας Ἀποκαλύψεως στὸ Εὐαγγέλιο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὁ Χριστὸς ἀπέθανε γιὰ τὶς ἁμαρτίες μας, ἀλλὰ, ἀναστήθηκε καὶ ζεῖ πάντοτε μέσα στὴν Ἐκκλησία Του γιὰ νὰ εἶναι ὁ αἰώνιος Μεσίτης μας ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ Πατέρα. Ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ ἰλασμὸς τῶν ἁμαρτιῶν μας ἔνεκα τῆς σταυρικῆς του θυσίας.

Οί προτάσεις που χρησιμοποιούνται στο συγκεκριμένο κείμενο της Α΄ Καθολικής Ἐπιστολῆς τοῦ εὐαγγελιστῆ Ἰωάννη 2:14 ἀναφέρονται ὄχι μόνο λεκτικά, ἀλλὰ καὶ νοηματικά στο περιεχόμενο τῆς προσευχῆς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν Πατέρα: «Ἐξομολογοῦμαι σοι, Πάτερ, Κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις» (Μτ. 11:25. Βλ. Λκ. 10:21). Τὰ «νήπια» τοῦ Εὐαγγελίου ἀντικαθίστανται στὴ συγκεκριμένη περίπτωση μὲ τὸ «νεανίσκοι». Αὐτό, ἄλλωστε, εἶναι περίπου τὸ νόημα καὶ περιεχόμενο τῆς Α΄ Καθολικῆς Ἐπιστολῆς στὸ σύνολό της, ὅτι δηλαδὴ ἡ καθ' αὐτὸ Ἀποκάλυψη δόθηκε ὄχι στοὺς σοφοὺς καὶ ἰσχυροὺς κατὰ κόσμο, ἀλλὰ στὰ νήπια, ἢ στοὺς νεανίσκους, τοὺς ἄπειρους ὡς πρὸς τὴν κοσμικὴ σοφία καὶ γνώση, σ' αὐτοὺς δηλαδὴ πὺ πιστεύουν ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἶναι ὁ Χριστὸς τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρας καὶ ὄχι σὲ ὅσους ἰσχυρίζονται διαφοροτρόπως¹. Στόχος μας, ὅμως, δὲν εἶναι ἡ ἐνασχόληση μὲ τὴν ἐρμηνευτικὴ τοῦ κειμένου. Θὰ χρησιμοποιήσουμε ὡς ἀφετηρία τὴ θέση αὐτὴ τοῦ Εὐαγγελιστῆ, ὅπως ἐπίσης καὶ τὴ διαβάθμιση πὺ κάνει μεταξὺ τῶν «πατέρων», τῶν «τέκνων» καὶ τῶν «νεανίσκων», γιὰ νὰ ἀπαντήσουμε στὸν προβληματισμὸ πὺ τέθηκε σὲ μᾶς μὲ τὸν τίτλο τῆς ὁμιλίας μας, «*Νεανίσκοι, ἰσχυροὶ ἐστε*».

Ἐκκλησία – Ἀποκάλυψη – Κοινωνία

Ἡ Α΄ Καθολικὴ Ἐπιστολὴ τοῦ Ἰωάννη γράφτηκε σὲ μία ἐποχὴ ὅπου ἡ κοινωνία ἐντὸς τοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐκυριαρχεῖτο ἀπὸ τὴν εἰδωλολατρία. Ἀφ' ἑτέρου, πολλὰ καὶ ποικίλα φιλοσοφικὰ ρεύματα προσπαθοῦσαν νὰ ἐπικρατήσουν, νὰ παρει-

1. Οἱ Γνωστικοὶ τῶν πρώτων χριστιανικῶν χρόνων, ἂν καὶ δὲν ταυτίζονται ὅλες οἱ γνωστικὲς ομάδες μεταξὺ τους, ἰσχυρίζονταν ὅτι ἡ σωτηρία εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς γνώσεως, τὴν ὁποία εἶχαν οἱ ἴδιοι. Φαίνεται αὐτὸ τὸν ἰσχυρισμὸ καταρρίπτει ὁ εὐαγγελιστῆς Ἰωάννης.

σφρήσουν ἐντὸς τῆς κοινωνίας καὶ νὰ ἐπηρεάσουν συνειδήσεις, σαγηνεύοντας τοὺς δικούς τους ὁπαδούς. Ὁ Ἰησοῦς Χριστός, μέσα σὲ ἓνα τέτοιο κοινωνικό, θρησκευτικό, πολιτιστικό καὶ πολιτικό περιβάλλον ἀποκάλυπτε τὴ μοναδικὴ περὶ Θεοῦ ἀλήθεια καὶ πίστη στὸν Τριαδικὸ Θεὸ καὶ πρόσφερε τὴ σωτηρία καὶ λύτρωση σὲ ὅλους. Ἡ θεία Ἀποκάλυψη τοῦ Εὐαγγελίου δὲν εἶναι ἓνα φιλοσοφικὸ σύστημα, ἀλλὰ προσωπικὴ ἀποκάλυψη τοῦ Θεοῦ, ἀφοῦ ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ ἔλαβε τὴν ἀνθρώπινη φύση, ἔγινε τέλειος ἄνθρωπος, παραμένοντας τέλειος Θεός, δίδαξε τὸ Εὐαγγέλιο τῆς σωτηρίας, ἔκανε ποικίλα θαύματα, ὁδηγήθηκε στὸ σταυρικό θάνατο, ἀναστήθηκε, ἀναλήφθηκε στοὺς οὐρανοὺς καὶ προανήγγειλε τὴ δευτέρη ἔλευσὴ του γιὰ νὰ κρίνει τὸν κόσμον. Αὐτὸ τὸ μυστήριο τοῦ Χριστοῦ εἶναι, ὅπως λέγει ὁ ἀπόστολος Παῦλος, «Ἰουδαίους μὲν σκάνδαλον, Ἑλλήσι δὲ μωρία». Ἀντιθέτως, γιὰ ὅσους πιστεύουν, ὁ Χριστὸς εἶναι «Θεοῦ δύναμις καὶ Θεοῦ σοφία» (Α΄ Κορ. 1:23).

Αὐτὴ ἡ πράξη καὶ ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ Πατέρα, ἀφ' ἑνὸς μὲν διὰ τῆς ἀποστολῆς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ στὸν κόσμον, ἀφ' ἑτέρου δὲ διὰ τῆς καθόδου τοῦ Ἁγίου Πνεύματος τὴν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς, ὁδήγησε στὴν ἵδρυση τῆς Ἐκκλησίας. Μὲ τὸν τρόπο αὐτό, κατὰ τὸν εὐαγγελιστὴ Ἰωάννη, **τὰ παιδιὰ** εἶχαν γνωρίσει τὸν Πατέρα Θεό, **οἱ πατέρες** γνώρισαν ἐκεῖνον ποὺ ὑπῆρχε ἐξ ἀρχῆς καὶ **οἱ νεανίσκοι** δέχθηκαν μέσα τους τὴν ἀναμορφωτικὴ δύναμη τοῦ λόγου τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ποῖος, ὅμως, εἶναι ἐκεῖνος ποὺ ὑπῆρχε ἐξ ἀρχῆς καὶ τὸν ἔχουν γνωρίσει οἱ ἄνθρωποι μὲ τὴν ἔλευση τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ; Ὅπως διευκρινίζεται στὸ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιο, «Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος, καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος» (Ἰω. 1:1). Μὲ ἄλλα λόγια, μὲ τὴν ἐνσάρκωση τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ἔγινε γνωστὸς ὁ ἀληθινὸς Θεὸς στοὺς πατέρες καὶ στὰ τέκνα. Οἱ νεανίσκοι καθίστανται πλέον δυνατοὶ καὶ ἰσχυροὶ ἔναντι τοῦ κόσμου ποὺ τοὺς περιβάλλει, ἔστω μὲ τίς ὅποιες πιέσεις δέχονται ἀπὸ τὸν κόσμον, γιὰτὶ ὁ λόγος

τοῦ Θεοῦ ζεῖ μέσα τους καὶ μποροῦν νὰ κατανικήσουν τὸν πονηρὸ πὺν προσπαθεῖ νὰ τοὺς παρασύρει στὰ τοῦ ἁμαρτωλοῦ κόσμου².

Αὐτὴ ἡ πνευματικὴ ἀσφάλεια εἶναι διαχρονική. Ἡ συνεχὴς παρουσία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ στὸν κόσμον μέσω τῆς Ἐκκλησίας δημιουργεῖ καὶ διανοίγει «τὴν ἀσφαλὴ τε καὶ βεβαίαν» (Ἑβρ. 6:19) ὁδὸ γιὰ τὴν πορεία τοῦ κάθε ἀνθρώπου μὲ στόχο τὴν ἐκπλήρωση τοῦ σκοποῦ τῆς παρουσίας του μέσα στὸν κόσμον. Ὁ σκοπὸς καὶ τὸ τέλος τοῦ ἀνθρώπου δὲν περιορίζεται μέσα στὸν κόσμον, ἀλλὰ ἐνηλικιώνεται μὲ τὴ χάρι τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μέσα στὴν Ἐκκλησία γιὰ νὰ γίνεῖ μέτοχος τῆς αἰώνιας Βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Ἡ ἀποκάλυψη τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὸν Κύριο ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστὸ ἀποτελεῖ τὴ σταθερότητα καὶ τὴ βεβαιότητα γιὰ τὸ περιεχόμενο τῆς πίστεως σὲ σχέση μὲ ἄλλες ιδεολογίες, φιλοσοφίες καὶ δοξασίες. Ἡ θυσία τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ ἀποτελεῖ τὴ βάση καὶ τὴ βεβαιότητα τῆς ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν πὺν προσφέρει ὁ Θεὸς στὸν ἄνθρωπο, ἂν βέβαια γίνεῖ ἀποδέκτης αὐτῆς τῆς προσφορᾶς καὶ δωρεᾶς τοῦ Θεοῦ καὶ ἂν ἐκπληρώσει τὴν προϋπόθεση τῆς δικῆς του μετάνοιας.

Ἡ ἐντολὴ τῆς ἀγάπης ἀποτελεῖ τὴ βεβαιότητα ὅτι ἡ θεία Ἀποκάλυψη, μέσω τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, δὲν ἔχει προηγούμενο στὴν ἱστορία τῶν θρησκειῶν τοῦ κόσμου, γιατί δὲν πρόκειται γιὰ μία ιδεολογία ἢ γιὰ ἓνα φιλοσοφικὸ σύστημα. Εἶναι ἡ ἔμπρακτη ἀπόδειξη τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπο. **«οὕτω γὰρ ἡγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν Υἱὸν αὐτοῦ τὸν Μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον»** (Ἰω. 3:16).

2. Ἡ ἁμαρτία ἐπὶ τοῦ προκειμένου δὲν εἶναι ἠθικῆς μορφῆς καὶ ἐννοιας, ἀλλὰ φανερῶνε στάση ἔναντι τοῦ λόγου τοῦ Εὐαγγελίου καὶ ἔναντι τοῦ αἰώνιου Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ, ὅπως φαίνεται καὶ στὸ βιβλίον τῆς Ἀποκαλύψεως στὶς Ἐπιστολὰς πρὸς τὶς Ἐκκλησίες. Βλέπε: Ἀπ. 2:12-3:22.

Ἡ παρουσία τοῦ Θεανθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ στὸν κόσμον θέτει τὶς σωστὲς βάσεις καὶ διαστάσεις τῶν σχέσεων τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸν κόσμον ποὺ τὸν περιβάλλει καθὼς καὶ τῶν σχέσεών του μὲ τὸν Θεό. Μὲ τὴ θέση αὐτὴ δὲν τίθεται ὑπὸ ἀμφισβήτηση ὁ κόσμος ὡς δημιουργία τοῦ Θεοῦ. Ἐκεῖνο ποὺ τίθεται ὑπὸ κρίση εἶναι ὁ κόσμος ὁ ὁποῖος, εὐρισκόμενος στὴν πτώση καὶ ὑπὸ τὴ δουλεία καὶ τυραννία τοῦ πονηροῦ καὶ τῆς ἁμαρτίας, ἀντιστρατεύεται τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, τόσο ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἄνθρωπον, ὅσο καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὸν κόσμον. Αὐτὸ τὸ ξεκαθάρισε ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς λίγο πρὶν ὀδηγηθεῖ στὸ σταυρικὸ θάνατο. «Εγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου, καὶ ὁ κόσμος ἐμίσησεν αὐτούς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου, καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτούς ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐτούς ἐκ τοῦ πονηροῦ» (Ἰω. 17:14-15). Ἡ κρίση τοῦ κόσμου ὀρίζεται καὶ πάλιν ἀπὸ τὸν πορευόμενο πρὸς τὸ Πάθος Κύριο: «καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ ἁμαρτίας καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ περὶ κρίσεως. περὶ ἁμαρτίας μὲν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμέ· περὶ δικαιοσύνης δέ, ὅτι πρὸς τὸν Πατέρα μου ὑπάγω καὶ οὐκέτι θεωρεῖτε με· περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου κέκριται» (Ἰω. 16:8-10).

Θὰ ἔλεγα ὅτι οἱ ὁμοιότητες τῆς καταστάσεως τοῦ κόσμου στὴν ὁποία ἀναφέρεται ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης σὲ ὅλα τὰ κείμενά του στὴν Καινὴ Διαθήκη (Εὐαγγέλιο, τρεῖς Καθολικὲς Ἐπιστολές, Ἀποκάλυψη) δὲν ἀπέχει πολὺ ἀπὸ τὴν κατάστασιν τοῦ σύγχρονου κόσμου. Οἱ καταστάσεις ποὺ ἀντιστρατεύονται τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ ἐπιδιώκουν νὰ δεσμεύσουν τοὺς ἀνθρώπους, εἴτε τοὺς πατέρες καὶ μητέρες, εἴτε τὰ παιδιά, τοὺς ἡλικιωμένους καὶ τοὺς νεανίσκους, εἴτε τοὺς ἄνδρες καὶ τὶς γυναῖκες, ἀποτελοῦν τὸ συνεχὲς πειρασμὸ γιὰ τὸν ὁποῖο ὁ Χριστὸς μᾶς ζήτησε νὰ προσευχήμαστε ἔντονα καὶ συνεχῶς: «καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ρύσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ» (Μτ. 6:13).

Ὁ κόσμος κυριαρχεῖται ἀπὸ τὴν ὕλη καὶ συνεχῶς καὶ παντοῦ

προβάλλει, ακόμα και μέσα στην παιδεία, μέσα στην άθληση, όπως και κατ' έξοχή στη διαφήμιση, μόνο την υλική και σωματική διάσταση του ανθρώπου. Μὲ τὰ δεδομένα αὐτὰ ἡ σύγχρονη κοινωνία εἶναι στὴν πράξη «μονοφυσικὴ», γιατί βλέπει, φροντίζει καὶ ἐνδιαφέρεται μόνο γιὰ τὸν υἱκὸ ἄνθρωπο, ἀγνοώντας, εἴτε ἡθελήμενα εἴτε ἀθέλητα, εἴτε συνειδητὰ εἴτε ἀσυνείδητα, ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι διφυής, ἀποτελούμενος ἀπὸ ψυχὴ καὶ σῶμα. Αὐτὸς ὁ σύγχρονος προσανατολισμὸς σὲ μόνη τὴν υἱκὴ διάσταση δημιουργεῖ τὶς ποικίλες πνευματικὲς κρίσεις τῶν σύγχρονων κοινωνιῶν ποὺ ἐκδηλώνονται ὑπὸ μορφὴ πολυκέφαλῆς λερναίας Ὑδρας - κρίση προσώπου, κρίση οἰκογένειας, κρίση διαπροσωπικῶν σχέσεων, κρίση ἀξιῶν καὶ πολιτισμῶν, κρίση μεταξύ Ἑθνῶν, κρίση παιδείας, κρίση καὶ ἀπόρριψη τῆς πολιτικῆς, κρίση τοῦ δικαίου, κρίση οἰκονομικὴ κ.λπ. -, ὅταν δὲ προσπαθήσεις νὰ κόψεις ἓνα κεφάλι φυτρώνουν πολλὰ ἄλλα, γιατί ὁ μόνος τρόπος θεραπείας εἶναι ἡ πυρφόρος καὶ καθαρτήριος μάχαιρα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Ἡ λεγόμενη ἐκκοσμίκευση τῶν κοινωνιῶν, φαινόμενο ἐγκαταλείψεως τῶν ἀξιῶν τῆς πίστεως καὶ ἡ οἰκοδόμησή τους σὲ ἀθεϊστικὰ πρότυπα, κύμα ποὺ ξεκίνησε ἀπὸ τὶς Δυτικότερες κοινωνίες καὶ εἰσβάλλει καὶ στὶς δικές μας, τὶς κρινόμενες ὡς «συντηρητικὲς» κοινωνίες, - ἀλήθεια τί εἶναι φιλελεύθερο καὶ τί εἶναι συντηρητικό; - ἀπειλεῖ μὲ τὸν ἐξοστρακισμό τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὴν καθημερινότητα τῆς ζωῆς καὶ ἀπὸ τὴν ὕπαρξή μας καὶ τὴν ἀντικατάστασή του μὲ τὸν ἀνθρωπισμὸ τοῦ Διαφωτισμοῦ, πρότυπο ἤδη ἀποτυχημένο στὴ Δύση. **Ἐρευνητὲς κοινωνιολόγοι καταλήγουν στὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ ἀθεϊστικὴ Εὐρώπη εἶναι ποὺ ἀποτελεῖ ξεχωριστὸ φαινόμενο καὶ ὄχι ἡ θρησκευτικότητα στὶς Ἡνωμένες Πολιτεῖς καὶ στὶς ἄλλες Ἡπείρους τοῦ Πλανῆτῃ μας.**

Τὸ φαινόμενο αὐτὸ ὑποβοηθεῖται καὶ ἐνισχύεται καὶ ἀπὸ τὶς ἄλλες σύγχρονες πραγματικότητες, αὐτὴν τοῦ λεγόμενου «πλουραλισμοῦ» τῶν κοινωνιῶν μας, ἀπὸ τὴν παγκοσμιοποίηση τῶν

κοινωνιών, από την κατάργηση των όποιωνδήποτε συνόρων με την παγκοσμιοποίηση της οικονομίας, από την εύκολη και άμεση μετάδοση της πληροφορίας και των ιδεών ένεκα των σύγχρονων μέσων ενημέρωσης, από την εύκολη μετακίνηση προσώπων κ.λπ.

Πατέρες, ισχυροί έστε.

Ή κατάσταση αυτή δεν θέτει ενώπιον των ευθυνών τους μόνο τους νέους, αλλά τὸν καθένα, ανάλογα με τὴ θέση καὶ τὴν εὐθύνη του ποὺ ἔχει μέσα στὸ Ἔθνος, μέσα στὴν Ἐκκλησία, μέσα στὴν κοινωνία, μέσα στὴν παιδεία, μέσα στὴν οἰκογένεια, αναφορικά με τὰ παιδιά, με τοὺς νέους καὶ τοὺς ἡλικιωμένους, αναφορικά με τὶς ἀξίες τῆς πίστεως καὶ τῆς παιδείας, γιὰ τὴν ἐξασφάλιση τοῦ παρόντος καὶ γιὰ τὴ χάραξη τοῦ μέλλοντος.

Εἶναι βέβαιο, ἀπὸ τὴν ἐμπειρία τῆς ἱστορίας καὶ τῆς παράδοσής μας, ὅτι εἶναι ισχυροί, κατὰ τὴν ἔκφραση τοῦ εὐαγγελιστῆ Ἰωάννη, ὅσοι δέχθηκαν τὶς εὐαγγελικὲς ἀρχές καὶ πίστεψαν στὸν Ἰησοῦ Χριστό, ὅσοι τάχθηκαν νὰ διακονήσουν με τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλο τρόπο τὸ Εὐαγγέλιο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅσοι κλήθηκαν νὰ ἀποτελέσουν τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, τὴν Ἐκκλησία. Αὐτοὶ ὅλοι εἶναι ισχυροί, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὰ ὅποια δεδομένα δημιουργεῖ ἡ σύγχρονη καὶ ἡ ὁποιαδήποτε ἄλλη κοινωνία καὶ ἀνεξάρτητα ἀπὸ τοὺς ἐναλλασσόμενους πειρασμοὺς ποὺ περιλαμβάνει.

- Οἱ πατέρες καὶ οἱ μητέρες εἶναι ισχυροί μόνο ὅταν γνωρίζουν καὶ εἶναι σὲ κοινωνία ἀγάπης με τὸν Θεό, τὸν Τριαδικὸ Θεό, τὸν Πατέρα, τὸν Υἱὸ καὶ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, πίστη καὶ γνώση ποὺ δὲν ἐπιδέχεται ὁποιαδήποτε ἀλλοίωση ἀπὸ τὶς ἐπιθέσεις τοῦ πονηροῦ. Ἡ Χριστιανικὴ πίστη τῆς Ἐκκλησίας, ὅσες ἐπιθέσεις καὶ ἂν δεχθεῖ, δὲν ἐξοβελίζεται. «Σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν» (Πρξ. 26:14), εἶπε ὁ ἀναστημένος Χριστὸς στὸν διώκτη του Σαῦλο καὶ μετέπειτα σκεῦος ἐκλογῆς Του ἀπόστολο Παῦλο. Ἡ πίστη τοῦ Χριστοῦ δὲν ἀλλοιώνεται γιὰτὶ ὁ Χρι-

στός είναι «**χθές καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας**» (Εβρ. 13:8). Αὐτοὶ ποὺ ἀλλοιώνονται εἶναι ὅσοι δὲν παραμένουν σταθεροὶ στὴν πίστη.

- Οἱ πατέρες, οἱ μητέρες, τὰ παιδιά, οἱ νέοι εἶναι ἰσχυροὶ γιατί ἡ ἀγάπη καὶ ἡ κοινωνία μὲ τὸν Θεὸ ἐπιβάλλει στὸν ἄνθρωπο νὰ εἶναι αὐθεντικός, εἰλικρινὴς καὶ γνήσιος ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ ἐνώπιον τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Ἐὰν διατεινόμαστε ὅτι ἀγαποῦμε τὸν Θεὸ καὶ δὲν ἀγαποῦμε τὸ συνάνθρωπό μας, τὸν ὁποιονδήποτε συνάνθρωπό μας, τότε εἴμαστε ψεῦτες, λέγει μὲ ἔντονο τρόπο ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης στὴν ἴδια Ἐπιστολή (Α΄ Ἰω. 4:20).
- Οἱ πατέρες καὶ οἱ μητέρες εἶναι ἰσχυροὶ ὅταν παραμένουν σταθεροὶ στὶς ἀξίες τοῦ πολιτισμοῦ καὶ προάγουν τὴν πνευματικὴ ὁλοκλήρωση τοῦ ἀνθρώπου ὡς προσώπου μέσα στὴν κοινωνία καὶ μέσα στὴν Ἐκκλησία, μέσα στὴν οἰκογένεια.
- Οἱ πατέρες καὶ οἱ μητέρες εἶναι ἰσχυροὶ ὡσὰκι παραμένουν σταθεροὶ στὶς παραδόσεις καὶ ἀξίες τοῦ Ἑθνους, χωρὶς νὰ ἀναπτύσσουν φαινόμενα ρατσιστικὰ καὶ σοβινιστικὰ ἐναντίον ἄλλων ἀνθρώπων ἄλλων Ἑθνῶν, ἄλλων πολιτισμῶν, ἄλλων θρησκειῶν.
- Οἱ πατέρες καὶ οἱ μητέρες εἶναι ἰσχυροὶ ὅταν παραμένουν σταθεροὶ στὴν ἀξία τῆς οἰκογένειας ποὺ εἶναι εἰκόνα τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἡ Ἐκκλησία ἀντίστοιχα εἶναι εἰκόνα τῆς οἰκογένειας. **Ἡ ὑγιὴς οἰκογένεια εἶναι συνάμα καὶ ὑγεία τῆς κοινωνίας καὶ τανάπαλιν.**
- Οἱ πατέρες, οἱ μητέρες καὶ οἱ δάσκαλοι εἶναι ἰσχυροὶ ὅταν προσφέρουν τὴν ἀρμόζουσα παιδεία στὰ παιδιά τους ἐντὸς τῆς οἰκογένειας, ἐντὸς τοῦ σχολείου, ἐντὸς τῆς κοινωνίας, ὅταν προσφέρουν τὴν κατὰ Θεὸ παιδεία καὶ γαλουχοῦν τὰ παιδιά τους στὴ Χριστιανικὴ πίστη.

Αὐτοὶ εἶναι ὀρισμένοι ἀπὸ τοὺς λόγους γιὰ τοὺς ὁποίους οἱ πα-

τέρες, ἂν ἐπιθυμοῦν νὰ εἶναι ὄντως αὐτὸ ποὺ ἐννοεῖ ὁ ὅρος πατέρας, αἰσθάνονται, ἢ μποροῦν νὰ αἰσθάνονται ἰσχυροὶ καὶ ἀσφαλεῖς ἔνεκα τῆς σχέσεώς τους μὲ τὸν Θεὸ Πατέρα, ὅπως μᾶς τὸν ἀποκάλυψε ὁ αἰώνιος Λόγος Του, ὁ Μονογενὴς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Ἐν τούτοις, αὐτὴ ἡ κατάσταση ἀσφάλειας καὶ ἰσχύος ἔναντι τοῦ σύγχρονου κόσμου καὶ τῶν προκλήσεών του δὲν συνιστᾷ ἀπλῶς καὶ μόνο κατάσταση βεβαιότητος, ἀλλὰ ὅλα τὰ ἐπίπεδα ἰσχύος καὶ ἀσφάλειας μετατρέπονται ταυτόχρονα καὶ σὲ ἐρωτήματα, προκλήσεις καὶ προβληματισμούς.

- Μήπως οἱ πατέρες καὶ οἱ μητέρες, εἴτε αὐτοὶ εὐρίσκονται μέσα στὴν οἰκογένεια, εἴτε μέσα στὴν Ἐκκλησία, εἴτε εἶναι ὑπεύθυνοι γιὰ τὴν παιδεία τῶν νεανίσκων, αἰσθάνονται ἀσφαλεῖς καὶ ἰσχυροὶ γι' αὐτὰ ποὺ προσφέρονται στοὺς νέους ὡς ἀξίες σήμερα γιὰ νὰ οἰκοδομήσουν τὸ αὐριο; Μήπως αἰσθάνονται ἰσχυροὶ καὶ δυνατοὶ μὲ μόνη τὴν οἰκονομικὴ καὶ ὑλική τους ἀποκατάσταση, χωρὶς τὴν ἀνάπτυξη τῶν διαπροσωπικῶν σχέσεων μέσα στὴν οἰκογένεια, χωρὶς τὴ διαπαιδαγώγηση στὴν πίστη, χωρὶς τὴν καλλιέργεια τῶν ἀξιών τοῦ Ἔθνους, τῆς Πατρίδας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ;
- Μήπως αἰσθάνονται ἰσχυροὶ καὶ ἀσφαλεῖς οἱ πατέρες καὶ οἱ μητέρες ποὺ, καλλιεργώντας τὴν παρεξηγημένη ἔννοια τῆς ἐλευθερίας, βλέπουν ἢ καὶ ἐθελοτυφλοῦν γιὰ τὴν κατάσταση τῶν παιδιῶν τους ποὺ ἀναπτύσσουν ἀντικοινωνικὴ καὶ βίαιη συμπεριφορὰ καὶ ἀναζητοῦν τὶς εὐθύνες πάντοτε στοὺς ἄλλους; Παιδεία δὲν εἶναι ἡ ἀπλὴ συσσώρευση γνώσεων, ἀλλὰ ἡ μόρφωση τοῦ χαρακτῆρα καὶ τῆς προσωπικότητος.
- Μήπως αἰσθάνονται ἀσφαλεῖς καὶ ἰσχυροὶ οἱ πατέρες καὶ οἱ μητέρες τῆς οἰκογένειας, τῆς παιδείας, τοῦ Ἔθνους, τῆς Πατρίδας ἀπὸ τὸ περιεχόμενο τῆς παιδείας ποὺ προσφέρεται στοὺς νέους σήμερα, μὲ ἀποψίλωση τῆς παιδείας ἀπὸ τὶς βασικὲς καὶ ἀναλλοίωτες θρησκευτικὲς, ἐθνικὲς καὶ πολιτιστικὲς

ἀρχές; Εἶναι προφανές, χωρίς νὰ διεκδικοῦμε προφητική ιδιότητα, γιατί εἶναι ἤδη ἐμφανές ἀπὸ τὴν ἀντίδραση τῶν νέων σὲ ὅλους τοὺς κοινωνικοὺς, πολιτικοὺς, ἐθνικοὺς καὶ θρησκευτικούς τομεῖς, ὅτι τὸ τίμημα τῶν ἐπιλογῶν μας θὰ εἶναι βαρὺ ἀπὸ μία ἐπιχειρούμενη ἀλλαγὴ, ἐν ὀνόματι τῆς παγκοσμιοποίησης, καὶ τὴν ἐπιχειρούμενη χειραφέτηση τῆς παιδείας ἀπὸ στοιχεῖα πού, μὲ αὐθαίρετο τρόπο, κρίνονται ὅτι δὲν ἐξυπηρετοῦν τοὺς στόχους τῆς μοντέρνας παιδείας. Τὸ τίμημα θὰ εἶναι βαρύτερο ἀκόμη γιὰ τὴν ἡμικατεχόμενη Πατρίδα μας, πού χρειάζεται τὰ παιδιὰ της μὲ καθαρὸ μυαλὸ καὶ ὑγιεῖς ἐπιλογές καὶ στόχους γιὰ τὴ σωτηρία της. Ἀπὸ τὴ δική μας, τουλάχιστο, γνώση τῶν πραγμάτων, ἡ Εὐρώπη δὲν ἐπιδιώκει ἰσοπέδωση τῆς παιδείας καὶ τῶν πολιτισμῶν, ἀλλὰ διατήρηση καὶ ἐνίσχυσή τους, γιατί συνιστοῦν πλοῦτο μέσα στὴν πλουραλιστικὴ Εὐρωπαϊκὴ κοινωνία.

«Νεανίσκοι, ἰσχυροὶ ἐστε».

Ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης βεβαιώνει πρῶτιστα καὶ κατὰ κύριο λόγο ἐσᾶς τοὺς νέους γιὰ τὴν πνευματικὴ σας ἀσφάλεια καὶ ἰσχὺ μέσα στὸ σύγχρονο κόσμο, προσφέροντάς σας τὰ κριτήρια γιὰ τὴν ἐπίτευξη αὐτοῦ τοῦ στόχου. Πρέπει νὰ ἰσοζυγίσετε, ἀφ' ἑνὸς μὲν, αὐτὰ πού σᾶς προσφέρει ὁ κόσμος μὲ τὴν τεχνολογία, μὲ τὰ νέα δεδομένα τῆς δομῆς τῶν σύγχρονων κοινωνιῶν, μὲ τίς προκλήσεις πού δέχεστε ἀπὸ παντοῦ, ἀφ' ἑτέρου δέ, μὲ ἐκεῖνα πού σᾶς προτείνει ὁ Χριστὸς μὲ τὴ διδασκαλία καὶ τὸ θυσιαστικὸ τοῦ παράδειγμα. Παρὰ τὴν εὐθύνη τῶν πατέρων καὶ μητέρων σας ἀπέναντί σας, ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ δὲν παύει νὰ ἀποτελεῖ καὶ γιὰ σᾶς προβληματισμό, ὅπως προηγουμένως γιὰ τοὺς πατέρες. Ἔτσι θὰ μπορούσαμε νὰ ἐρωτήσουμε:

- Αἰσθάνεστε ἄραγε ἰσχυροὶ καὶ ἀσφαλεῖς ὅταν χρησιμοποιεῖτε, χωρίς κρίση καὶ χωρίς μέτρο, αὐτὰ πού σᾶς σερβίρει ἡ σύγχρονη καταναλωτικὴ καὶ παραπλανητικὴ κοινωνία τῆς μετατεχνολογίας εἴτε στὸ ἰντερνέτ εἴτε στὴν τηλεόραση κ.λπ.;

- Εἴστε καὶ αἰσθάνεστε ἰσχυροὶ ὅταν ἀπορρίπτετε τὴν ἀσφάλεια τῆς οἰκογένειας καὶ δέχεστε νὰ ἀκοῦτε εὐχαρίστως τοὺς ἤχους τῶν σειρήνων ποῦ σᾶς καλοῦν νὰ θέσετε ὑπὸ ἀμφισβήτηση τοὺς γονεῖς, τὴν Πατρίδα, τὸ Ἔθνος, τὴν Ἐκκλησία, τὴν πίστη στὸν Θεό καὶ ὅ, τι ἄλλο θεωρεῖτε ὡς κατεστημένο;
- Εἴστε καὶ αἰσθάνεστε ἀσφαλεῖς καὶ ἰσχυροὶ ὅταν σβήνετε ἀπὸ τὰ βήματα τῆς ζωῆς σας τὸ φῶς τοῦ Εὐαγγελίου, ὅταν ἀπελαύνετε ἀπὸ μέσα σας σὰν ἓνα ἐνοχλητικὸ ξένο τὸν ἴδιο τὸν Χριστό, ὁ ὁποῖος εἶναι «**ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ**» (Ιω. 14:6);
- Εἴστε, ὄντως, καὶ αἰσθάνεστε ἰσχυροὶ καὶ ἀσφαλεῖς ὅταν, μὲ ἀπερισκεψία καὶ ἐλαφρότητα ἢ μὲ τὴν ψεύτικη ἐλπίδα ὅτι θὰ βρεῖτε διέξοδο στὰ προσωπικά σας καὶ κοινωνικά ἀδιέξοδα, καταφεύγετε στὴ χρῆση τῶν ἐξαρτησιογόνων οὐσιῶν, καταστρέφοντας ἔτσι τῆς ζωῆς σας, τὸ πολυτιμότερο δῶρο τοῦ Θεοῦ στὸν ἄνθρωπο;
- Εἴστε ὄντως ἰσχυροὶ ὅταν ἐπιδίδεστε σὲ πράξεις ἀντικοινωνικῆς συμπεριφορᾶς καὶ βίας, χρησιμοποιώντας μία ψευδὴ ἰσχὺ, ποὺ ὁδηγεῖ στὴν καταρράκωση τῆς προσωπικότητος; Εἶναι πραγματικὴ ἰσχὺς ἡ χρῆση μοτοποδηλάτων καὶ αὐτοκινήτων μὲ ἀλόγιστο τρόπο ποὺ ὁδήγησε πολλοὺς νέους εἴτε στὸ θάνατο εἴτε στὴν ἐπὶ ζωῆς παραλυσία;

Μετὰ ἀπὸ ὅλο αὐτὸ τὸν προβληματισμὸ ποὺ ἔχει τεθεῖ ἐνώπιόν μας, μὲ ἀφορμὴ τὴν προτροπὴ τοῦ εὐαγγελιστῆ Ἰωάννη, θὰ ἔλεγα καὶ πάλιν, ἀπευθυνόμενος καὶ βεβαιώνοντας ἐσᾶς τοὺς νέους.

- Οἱ νέοι, ΝΑΙ, εἴστε ἰσχυροὶ ὡσὰκις κρατεῖτε μέσα σας ζωντανό το λόγο τοῦ Εὐαγγελίου ποὺ ἀνανεώνει καὶ οἰκοδομεῖ τὸν κατὰ Θεὸν ἄνθρωπο, τὸν οἰκοδομεῖ πνευματικά, τὸν οἰκοδομεῖ κοινωνικά καὶ τὸν καθιστᾷ ὀλοκληρωμένο καὶ αὐθεντικὸ ἄνθρωπο.

- Οί νέοι εἴστε ἰσχυροὶ γιατί, μὲ τὴν παρουσία τοῦ αἰώνιου Λόγου τοῦ Θεοῦ, τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ στὴ ζωὴ σας, ἀποκτᾶτε τὶς ἀναγκαῖες ἀντιστάσεις γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν προκλήσεων καὶ τῶν πειρασμῶν καὶ θέτετε ἰσχυρὲς βάσεις γιὰ τὴν προσωπικὴ σας πνευματικὴ ἀνάπτυξη καὶ ὁλοκλήρωση. Ἡ ἀγάπη ποὺ προτείνεται ἀπὸ τὸν Χριστιανισμό ἀποτελεῖ τὴ βάση γιὰ τὴ σχέση σας μὲ τὸν Θεό, γιὰ τὴ σχέση σας μὲ τοὺς ἀνθρώπους, γιὰ τὴ δημιουργία τοῦ πλαισίου τῆς κοινωνικῆς καὶ πνευματικῆς σας δυνάμεως, ἰσχύος καὶ ἀσφάλειας.
- Οί νέοι εἴστε ἰσχυροὶ καὶ δυνατοὶ ὡς ὅτι μετέχετε στὴ λατρευτικὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ συμμετοχὴ στὴ λατρευτικὴ καὶ μυστηριακὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας σᾶς ἐνδυναμώνει στὴν πίστη, σᾶς τρέφει πνευματικὰ καὶ σᾶς ἀνοίγει τοὺς ὀρίζοντες γιὰ ἓνα ὑγιὲς τρόπο ζωῆς καὶ εὐλογίας ἀπὸ τὸν Θεό. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀλβανίας Ἀναστάσιος γράφει μὲ τὸν τρόπο ποὺ τὸν διακρίνει: *«Ἡ λατρεία, ὑποβάλλοντας σὲ συνεχῆ βιολογικὸ καθαρισμό τὰ διάφορα ἀπόβλητα τῆς ἰδιοτελοῦς σκέψεως, τῆς ἐγωιστικῆς βουλήσεως καὶ ἐνέργειας, προσφέρει ἀδιάκοπα τὸ καθαρὸ νερὸ ποὺ χρειάζονται οἱ ἐκάστοτε προσωπικὲς καὶ ὁμαδικὲς ἐνέργειες, γιὰ νὰ γίνονται πράγματι ἐκκλησιαστικὲς καὶ νὰ φέρουν πλούσιο καὶ μεστὸ καρπὸ. Αὐτὸς ὁ καθαρισμὸς καὶ ἁγιασμὸς συμβάλλει ἀφανῶς στὴν ἀνανέωση τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς καὶ τῆς ζωῆς τοῦ κόσμου»*³.
- Ἐσεῖς οἱ νέοι εἴστε ἰσχυροὶ ὑπὸ τὶς προϋποθέσεις τῆς πνευματικῆς σας ἀναζητήσεως καὶ μέσα στὰ πλαίσια ποὺ σᾶς προσφέρει ἢ καὶ περιγράφει ἡ πίστη καὶ ἡ σχέση σας μὲ τὸν Θεό. Αὐτὸ ἀποτελεῖ καὶ τὴ βάση γιὰ τὴν ἐποικοδομητικὴ σύζευξη, ποὺ πρέπει νὰ ἐπιχειρηθεῖ, μεταξὺ τοῦ σύγχρονου καὶ τῆς πα-

3. Ἀναστασίου, Ἀρχιεπισκόπου Τιράνων καὶ πάσης Ἀλβανίας. *Τεραποστολὴ στὰ ἴχνη τοῦ Χριστοῦ*. Ἐκδόσεις Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἔκδοση Β', 2009, σελ. 194.

ραδόσεως, μεταξύ τῆς τεχνολογίας καὶ τοῦ χριστιανικοῦ ὀρθόδοξου ἀνθρωπισμοῦ καὶ γιὰ τὴν ὀρθὴ χρῆση τῶν σύγχρονων μέσων τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τεχνολογίας. Αὐτὴ εἶναι ἡ ὁδὸς γιὰ νὰ ἀντεπεξέλθετε ἀπὸ τὴ ψυχολογικὴ πίεση ποὺ ἀσκεῖ ἡ σύγχρονη κοινωνία ἐπάνω σας καὶ μὲ τὰ προβλήματα ποὺ ἔχει συσσωρεύσει καὶ σᾶς ἔχει φορτώσει.

- **Οἱ νέοι εἰστε ἰσχυροὶ ἐφ’ ὅσον οἰκοδομήσετε τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον στις πάνω σε ἀξίες καὶ ἀρχές τῆς Χριστιανικῆς μας πίστεως, τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ μας, τῶν παραδόσεων τοῦ Ἑθνους μας, τῆς οἰκογένειας.** Χωρὶς αὐτὲς τὶς ἀξίες, τὰ σύγχρονα ἐπιτεύγματα παραμένουν χωρὶς ψυχὴ καὶ πνεῦμα. Ὅλοι, μικροὶ καὶ μεγάλοι, καλούμαστε νὰ γίνουμε δημιουργοὶ ἀξιῶν ποὺ ἀντέχουν στὶς προκλήσεις καὶ οἰκοδομοῦν τὸν ἄνθρωπο. Ὁ νέος τῆς παραβολῆς τοῦ Χριστοῦ συνειδητοποίησε ὅτι θὰ ἦταν ἀσφαλὴς καὶ ἰσχυρὸς μέσα στὸ χῶρο τῆς οἰκογένειάς του, παρὰ μακριά, ζώντας μία ἄσωτη ζωὴ, γι’ αὐτὸ καὶ ἐπέστρεψε στὸ σπίτι τοῦ πατέρα του.
- **Νεανίσκοι, ἰσχυροὶ ἐστε, γιατί ὁ Χριστὸς εἶναι ἡ χαρά, ἡ ἐλπίδα καὶ ἡ βεβαιότητα στὴ ζωὴ σας γιὰ τὸ σήμερα καὶ γιὰ τὸ αὔριο.**

Ἔχει γίνῃ συρμὸς ὅλοι νὰ μιλοῦν γιὰ τοὺς νέους χωρὶς, μέχρι σήμερα, νὰ δοῦμε ἀπτὰ καὶ πειστικὰ ἀποτελέσματα ποὺ θὰ μᾶς παράσχουν τὴ βεβαιότητα ὅτι δημιουργοῦνται ὄντως συνθήκες ὑγιоῦς ἀνάπτυξης καὶ παιδείας τῶν νέων μας. Ἀπὸ τὴν ἄλλη δὲν ἐπιθυμοῦμε νὰ μηδενίσουμε κάθε καλοπροαίρετη προσπάθεια ποὺ καταβάλλεται, εἴτε ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο τῆς Παιδείας, εἴτε ἀπὸ τοὺς συνδέσμους τῶν γονέων γιατί, ὁμολογουμένως, τὸ ζήτημα αὐτὸ δὲν εἶναι τόσο ἀπλὸ. Οἱ προβληματισμοὶ ποὺ ἀναπτύχθηκαν προηγουμένως δὲν πρέπει νὰ παραμείνουν ἀπλὸ εὐχολόγιο, εἶναι διαπιστώσεις καὶ παρατηρήσεις ποὺ πρέπει νὰ μᾶς κρατοῦν σὲ ἐγρήγορση. Ὅλοι ἐμεῖς ποὺ ἔχουμε μία ὑπεύθυνη θέση εἴτε μέσα στὴν Ἐκκλησία, εἴτε ὅσοι κατέχουν πολιτικὰ ἀξιώματα, εἴτε

ὅσοι ἔχουν τὸ προνόμοιο καὶ τὴν εὐθύνη νὰ εἶναι γονεῖς, ἔχουμε συλλογικὴ καὶ προσωπικὴ εὐθύνη νὰ δημιουργήσουμε τὸ ἀσφαλὲς κοινωνικὸ, ἐκπαιδευτικὸ καὶ οἰκογενειακὸ περιβάλλον γιὰ τοὺς νέους.

Μία παραβολικὴ εἰκόνα ποὺ χρησιμοποίησε ὁ Χριστὸς γιὰ τοὺς Μαθητὲς του μπορεῖ νὰ μᾶς χρησιμεύσει ὡς κατακλείδα τῶν σκέψεών μας. **«Εγὼ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα»** (Ιω. 15:5), εἶπε ὁ Χριστός. Ἡ ἄμπελος, γιὰ τὴ συγκεκριμένη περίπτω-ση εἶναι ὁ, τι δομεῖ τὸ Ἔθνος μας, εἴτε Ἐκκλησία, εἴτε πολιτισμὸ, εἴτε γλῶσσα, εἴτε παιδεία στὴν ἱστορικὴ τους διαδρομὴ. Ἐὰν κόψουμε τοὺς νέους ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἄμπελο, ὅχι μόνο δὲν θα παράγουν καρπούς, ἀλλὰ θὰ ξηρανθοῦν, γιὰτὶ δὲν θὰ τρέφονται ἀπὸ τίς ἀξίες, τίς παραδόσεις, τὸν πολιτισμὸ, τὴ Χριστιανικὴ Ὁρθόδοξη πίστη καὶ παράδοση καὶ δὲν θὰ λαμβάνουν παραδείγματα ἀπὸ τὴν ἱστορία καὶ τοὺς ἀγῶνες τοῦ Ἔθνους καὶ τῆς Ἐκκλησίας. Τὰ φυτοφάρμακα προκαλοῦν καρκίνο καὶ μολύνουν τὸ περιβάλλον. Ἐμεῖς δὲν θέλουμε φυτοφάρμακα, ἀλλὰ **«βιολογικὴ καλλιέργεια»** τῶν νέων μας γιὰ νὰ παράγουν καρποὺς ὑγιεῖς, ἀντάξιους τῶν προσδοκιῶν μας, ὥστε νὰ καταστήσουν ὑπερήφανες τίς ἐπόμενες γενεές, ὅπως ἐμεῖς εἴμαστε περήφανοι γιὰ τοὺς προγόνους μας.